पोलीस उपनिरीक्षक (मुख्य) परीक्षा - २०१०

पेपर-१

A

2010 Code : **KSN**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No. No. 109449

प्रश्नपुस्तिका

मराठी व इंग्रजी

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 200
एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे							शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

1. दिलेल्या स्पष्टीकरणासाठी योग्य वाक्प्रचार शोधा.
'भिम्याला कुस्तीत चारीमुंडया चीत केल्यापासून त्याचा' ________ .
(1) इंगा जिरविणे (2) उधाण येणे
(3) ऊर दडपणे (4) उघडा पडणे

---

2. खालील विधानातील 'उद्देश्य' कोणते ते ओळखा.
— मला आपल्यासमोर चार शब्दांपेक्षा अधिक लांब भाषण करवत नाही.
(1) भाषण (2) समोर (3) अधिक (4) करवत नाही

---

3. स्पष्टीकरणासाठी योग्य वाक्प्रचार शोधा.
एखाद्या क्षुल्लक गोष्टीमुळे अखेरीस सर्व श्रमांवर ________ .
(1) पाणी पाजणे (2) पाणी पडणे
(3) खापर फुटणे (4) सुताने स्वर्गाला जाणे

---

4. पुढील शब्दातील 'तत्सम' शब्द ओळखा.
(1) पिता (2) ढेकूण (3) अप्पा (4) घमेले

---

5. समानार्थी वाक्प्रचार द्या.
'ब्रभा करणे'
(1) काखा वर करणे (2) खो घालणे
(3) टाके ढिले करणे (4) डांगोरा पिटणे

---

6. 'संन्याशाच्या लग्नाला शेंडीपासून सुरूवात' या म्हणीचा योग्य अर्थ असलेला पर्याय ओळखा.
(1) वेगवेगळ्या ठिकाणी वेगवेगळी परिस्थिती
(2) थोडे थोडे करण्याने काम पूर्ण होते
(3) एकही गोष्ट व्यवस्थित नसणे
(4) एखाद्या गोष्टीचा आरंभ मूळापासून करणे

---

7. पुढीलपैकी 'महाप्राण' व्यंजन ओळखा.
(1) ह् (2) ळ (3) क्ष (4) ज्ञ

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

8. 'उतावळा नवरा गुडघ्याला बाशिंग' — या म्हणीतून कोणत्या स्वभावदोषावर टीका केली आहे ?

(1) उतावीळपणा (2) नटवेपणा
(3) बेजबाबदारपणा (4) स्वार्थीपणा

9. ठराविक काळाने प्रसिद्ध होणारे ________ .

(1) नियतकालिक (2) पाक्षिक (3) दैनिक (4) साप्ताहिक

10. 'फिकट हिरव्या पिवळया रंगाची साडी' या वाक्यात कोणती शब्दजाती अधिक प्रमाणात उपयोगात आणली आहे ?

(1) नाम (2) सर्वनाम (3) विशेषण (4) क्रियापद

11. वर, खाली, पुढे, मागे हे कोणत्या जातीचे शब्द आहेत ?

(1) विशेषण (2) उभयान्वयी (3) केवलप्रयोगी (4) क्रियाविशेषण

12. खालील वाक्याचे मिश्रवाक्यात रूपान्तर करा.
— दसऱ्याला लोक आपट्याची पाने वाटतात.

(1) दसरा येतो आणि लोक आपट्याची पाने वाटतात.
(2) लोक आपट्याची पाने दसऱ्याला वाटतात.
(3) लोक दसऱ्याला आपट्याची पाने वाटतात.
(4) दसरा आलाकी लोक आपट्याची पाने वाटतात.

13. खालील म्हणीच्या अर्थाचा अचूक पर्याय कोणता ?
— 'रंग जाणे रंगारी.'

(1) रंगाचा संबंध नेहमी रंगाऱ्याशी येतो. (2) ज्याची विद्या त्यालाच माहित.
(3) रंग जाणे अन् रंगारी जाणे. (4) रंग आणि रंगाऱ्याचे नाते घनिष्ठ असते.

14. खालील वाक्याचे 'चालूवर्तमानकाळी' रूप लिहा.
— त्याने अभ्यास केला.

(1) तो अभ्यास करीत आहे. (2) त्याने अभ्यास करावा.
(3) तो अभ्यास करतो. (4) तो अभ्यास करीत असतो.

15. 'आपण बी पेरतो. नंतर कोंब फुटतो' या वाक्यसमूहाचे एक वाक्य तयार करा.

(1) बी पेरले तर कोंब फुटतो. (2) बी पेरले म्हणून कोंब फुटतो.
(3) बी पेरल्यानंतर कोंब फुटतो. (4) बी पेर, म्हणजे कोंब फुटेल.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

16. खालीलपैकी कोणता शब्द पुल्लिंग आहे ?

(1) नदी (2) सरोवर (3) कुंड (4) झरा

17. प्रयोग ओळखा.

'माझ्याच्याने जिना चढवतो'

(1) कर्तरी प्रयोग (2) भावे प्रयोग

(3) शक्यकर्मणी प्रयोग (4) कर्मणी प्रयोग

18. अशुद्ध शब्द ओळखा.

(1) आहेर (2) अनावश्यक (3) उत्कृष्ट (4) आशिर्वाद

19. खालील वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

— मला तो धंदा सोडावा लागला.

(1) संकर प्रयोग (2) भावे प्रयोग

(3) कर्तरी प्रयोग (4) कर्मणी प्रयोग

20. 'गोडवा' या शब्दाचा प्रकार सांगा.

(1) विशेषण (2) नाम (3) सर्वनाम (4) भाववाचक नाम

21. 'ती बाई निरिच्छ आहे' हे वाक्य कोणत्या प्रकारचे आहे ?

(1) होकारार्थी (2) केवल (3) साधे (4) नकारार्थी

22. 'अरेच्या' या शब्दाचा केवळप्रयोगी अव्ययाचा प्रकार सांगा.

(1) संमतिदर्शक केवळप्रयोगी अव्यय

(2) आश्चर्यदर्शक केवळप्रयोगी अव्यय

(3) शोकदर्शक केवळप्रयोगी अव्यय

(4) हर्षदर्शक केवळप्रयोगी अव्यय

23. 'सन्मती' या शब्दाचा विग्रह शोधा.

(1) सत् + मती (2) सदा + मती

(3) सत् + न्मती (4) सन + मती

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

24. खालील इंग्रजी शब्दासाठी योग्य मराठी प्रतिशब्द कोणता ?
— 'ENROLMENT'
(1) सामावेश (2) अंतर्भाव (3) नावनिर्देश (4) नावनोंदणी

25. 'धनवंत' याचा विरुद्ध अर्थी शब्द खालीलपैकी कोणता आहे ?
(1) गरीब (2) श्रीमंत (3) धनवान (4) लक्ष्मीकांत

26. 'धर्म' पासून 'धार्मिक' तर 'धीट' पासून
(1) धिटाई (2) धारिष्ट्य (3) धाडस (4) धटिंगण

27. 'पवळी गाय दूध देते' या वाक्यातील उद्देश्य ओळखा.
(1) गाय (2) पवळी (3) दूध (4) देते

28. 'तो आला' या वाक्यातील क्रियापदाचे आख्यात ओळखा.
(1) ईलाख्यात (2) उख्यात (3) ताख्यात (4) लाख्यात

29. पुढीलपैकी न जुळणारा शब्द ओळखा.
(1) दैत्य (2) दानव (3) राक्षस (4) देव

30. वाक्यातील क्रियापदाचा प्रकार ओळखा.
'वैभव पुस्तक वाचत आहे.'
(1) अकर्तृक क्रियापद (2) संयुक्त क्रियापद
(3) सकर्मक क्रियापद (4) अकर्मक क्रियापद

31. 'तो वेळेवर घरी आला नाही' या वाक्याचे होकारार्थी रूप कसे होईल ?
(1) त्याला घरी येण्यास उशीर झाला नाही
(2) त्याला घरी येण्यास उशीर झाला
(3) तो वेळेवर घरी आला होता
(4) यापैकी काहीही नाही

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

32. 'हिरवा' या विशेषणास सामान्यरूपाचा झालेला विकार ओळखा.
(1) हिरवा भाजीपाला सर्वांना आवडतो.
(2) हिरवा भाजीपाला सर्वांना आवडतोच असे नाही.
(3) हिरव्या भाजीपाल्याकडे कोणाचेही लक्ष जाते.
(4) हिरवा भाजीपाला चटकन विकला जातो.

33. शब्दांच्या जाती किती ?
(1) चार (2) पाच (3) दोन (4) आठ

34. विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
'काळा घोडा'
(1) संख्यावाचक विशेषण (2) गुणवाचक विशेषण
(3) संबंधी विशेषण (4) संख्यावृत्तिवाचक विशेषण

35. 'चाल' या शब्दाचा समानार्थी शब्द ओळखा.
(1) चाळ (2) पैंजण (3) वाईट चाल (4) हल्ला

36. 'आम्ही' या सर्वनामाचा प्रकार सांगा.
(1) दर्शक सर्वनाम (2) संबंधी सर्वनाम
(3) पुरुषवाचक सर्वनाम (4) सामान्य नाम

37. क्रियेला पुढीलपैकी कोण जबाबदार असतो ?
(1) कर्म (2) कर्ता (3) क्रियापद (4) विधेय

38. खालीलपैकी कोणता शब्द 'देशी' आहे ?
(1) लुगडे (2) पगार (3) मंजूर (4) मास्तर

39. देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत स्पष्ट करणारे वाक्य शोधा.
(1) देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत डावीकडून उजवीकडे अशी आहे.
(2) देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत वरून खाली अशी आहे.
(3) देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत उजवीकडून डावीकडे अशी आहे.
(4) देवनागरी लिपी लिहिण्याची पद्धत वर्तुळाकार आहे.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

40. शब्दाचा प्रकार ओळखा.
'सौंदर्य'
(1) भाववाचक नाम (2) सर्वनाम
(3) क्रियापद (4) क्रियाविशेषण

---

41. खालील म्हणीचा नेमका अर्थ कोणता ?
— पिंडी ते ब्रह्मांडी.
(1) पवित्र भावना सर्वत्र आढळते.
(2) पिंडीची पूजा सर्व जगात केली जाते.
(3) जगाचा शोध घेण्याचा प्रयत्न करणे.
(4) जे आपल्याजवळ आहे तेच सर्वत्र आहे.

---

42. पूर्वरूप संधी ओळखा.
नाही + असा
(1) नाहीसा (2) नहिसा (3) नाहसा (4) निहिसा

---

43. संकेताचा अर्थ निघण्याच्या क्रियेस __________ म्हणतात.
(1) विध्यर्थी (2) संकेतार्थी (3) स्वार्थी (4) आज्ञार्थी

---

44. प्रचलित संयुक्ताक्षर ओळखा.
(1) उधवस्त (2) उध्वस्त (3) उध्दवस्त (4) उद्ध्वस्त

---

45. 'भाववाचक नाम' ओळखा.
(1) उंची (2) शरद (3) पुस्तक (4) झाड

---

46. केवल वाक्याचे मिश्रवाक्य करा.
आजचा हा प्रश्न तेव्हा पडला नाही.
(1) आज हा जो प्रश्न आहे तो तेव्हा पडला नाही.
(2) आजचा प्रश्न तेव्हा कसा पडेल ?
(3) तेव्हा हा प्रश्न पडला नाही.
(4) आजचा प्रश्न कधीतरी पडेल असे वाटते.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

47. खालील वाक्यातील 'संबंधी विशेषण' कोणते आहे ?
— जो मुलगा व्यायाम करतो, तो सशक्त होतो.
(1) मुलगा. (2) जो. (3) करतो. (4) होतो.

48. शब्दांची जात बदलून वाक्य-रचना करा.
'त्याच्या डोळ्यात पाणी आले'
(1) त्याच्या डोळ्यात पाणी येते.
(2) त्याच्या डोळ्यातून पाणी वाहते.
(3) त्याचे डोळे पाणावले.
(4) त्याच्या डोळ्यांना धारा लागतात.

49. 'अकलेचा खंदक' म्हणजे :
(1) खूप खोल खड्डा
(2) अतिशय हुशार मनुष्य
(3) अतिशय मूर्ख मनुष्य
(4) शहाण्यांनी खोदलेला खंदक

50. केवल वाक्य ओळखा.
(1) आम्ही जातो आमुच्या गावा.
(2) आम्ही पण गावाला जाणार.
(3) गावाला जाण्याचा आमचा विचार आहे.
(4) आमुच्या गावाला आम्ही जावू.

51. साधित शब्द कशाला म्हणतात ?
(1) मूळचे शब्द
(2) परभाषेतील शब्द
(3) अन्य शब्दापासून सिद्ध होतात
(4) शब्दाची मूळ उत्पत्ती

52. खालील वाक्यातील शब्दयोगी अव्यय कोणते ?
— जाईच्या मांडवावर सूर्याची सोनेरी किरणे पसरली.
(1) पसरली (2) सोनेरी (3) मांडवावर (4) सूर्याची

53. संयुक्त वाक्य करा.
मला ताप आला आहे, मी शाळेत जाणार नाही.
(1) ताप आला मी शाळेत जाणार नाही.
(2) मला ताप आला आहे म्हणून मी शाळेत जाणार नाही.
(3) ताप आला कसा मी शाळेत जाणार.
(4) शाळेत जाणे बंद ताप आहे मला.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

54. खालीलपैकी शुद्ध शब्द कोणता ?
(1) मनस्थिती (2) मनःस्थीती (3) मनस्थिति (4) मनःस्थिती

55. संशोधक म्हणजे :
(1) शोध लावणारा (2) स्वयंसेवक
(3) सेवक (4) प्राध्यापक

56. प्रयोगाचे रूपांतर करा.
हरीने शंकरास मारले (भावे)
(1) हरी शंकराला मारतो (2) शंकराला हरिकडून मारले
(3) शंकर हरिकडून मारला गेला (4) हरी रागाने शंकराला मारतो

57. 'आवाक्याबाहेरची गोष्ट करू पाहणे' या अर्थाचा खालीलपैकी वाक्प्रचार कोणता ?
(1) आकाश फाटणे (2) अस्मान ठेंगणे होणे
(3) आभाळ कोसळणे (4) आकाशाला गवसणी घालणे

58. खालील काव्यबंधातील अलंकार ओळखा.
— श्रीकृष्ण नवरा मी नवरी ।
शिशुपाल नवरा मी न-वरी ।।
(1) श्लेष (2) अपन्हुती (3) अतिशयोक्ती (4) रूपक

59. पुढीलपैकी 'संबोधन' या विभक्तीचे प्रत्यय ओळखा.
(1) चा (2) त (3) ऊन (4) नो

60. होकारार्थी वाक्याचे नकारार्थीवाक्यात रूपांतर करा.
पांचशे रूपये ही देखील मोठी रक्कम आहे.
(1) रूपये पांचशे तशी मोठी रक्कम दिसते.
(2) पांचशे रूपयाला फार मोठे समजतात.
(3) पांचशे रूपये ही काही लहान रक्कम नव्हे.
(4) पांचशे रूपये सामान्यांना मोठी वाटते.

61. एक विशाल मंदिर तयार झाले.
या वाक्यातील अधोरेखित शब्द __________ आहेत.
(1) उद्देश्य (2) विधेय (3) उद्देश्यविस्तार (4) विधेयविस्तार

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

62. प्रश्नार्थी वाक्याचे विधानार्थी वाक्य करा.
कुणी कोडे माझे उकलील का ?
(1) माझे कोडे कोणी उकलणार नाही.
(2) कुणी कोडे उकलण्याचा संबंध नाही.
(3) कोडे कुठे उकलत असते का ?
(4) कोडे उकलण्यासाठीच असते.

---

63. 'मी तेथे गेलो, पण —'
या वाक्यातील चिन्ह ओळखा.
(1) अपसारण
(2) अवतरण
(3) प्रश्न
(4) अर्धविराम

---

64. मिश्र वाक्याचे पृथक्करण करा.
'तू जे बोललास ते योग्य नाही'
(1) तू – कर्म, ते – उद्देश, नाही – क्रियापद, बोललास – उद्देश-विस्तार, जे – विधेय, योग्य – कर्म
(2) तू जे – उद्देश, जे – कर्म, बोललास – नाही – विधेय, योग्य – पूरक विधेय
(3) बोललास – नाही-उद्देश-विस्तार, तू जे – कर्म, ते योग्य – विधेय
(4) तू जे – विधेय-विस्तार, बोललास – उद्देश, ते योग्य – कर्म, नाही – क्रियापद

---

65. 'त्याचे अक्षर अतिशय सुंदर आहे' या विधानार्थी वाक्याचे उद्गारार्थी बनवा.
(1) काय भयंकर अक्षर आहे त्याचे ... !
(2) काय सुंदर अक्षर आहे त्याचे ... !
(3) काय वाईट अक्षर आहे त्याचे ... !
(4) काय रूक्ष अक्षर आहे त्याचे ... !

---

66. योग्य तो पर्याय निवडून खालील म्हण पूर्ण करा.
— कशात काय नि __________ पाय.
(1) खोलात (2) गोत्यात (3) फाटक्यात (4) पोत्यात

---

67. 'जेव्हा पाऊस पडतो तेव्हा मोर नाचतात.' या वाक्याचा प्रकार ओळखा.
(1) मिश्र वाक्य
(2) आज्ञार्थी वाक्य
(3) केवल वाक्य
(4) संयुक्त वाक्य

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

68. 'वाङमय' या शब्दाला सर्वात जवळचा पर्याय शोधा.

(1) वाङ्मय (2) वांग्मय (3) वाक्मय (4) वांगमय

---

69. 'लखूदादाने कौल लावला' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

(1) कर्मणी (2) कर्मकर्तरी (3) भावे (4) संकीर्ण

---

70. पुढील शब्दबंधाचा नेमका अर्थ काय ?

— तुकारामबुवाची मेख.

(1) तुकारामाचे अभंग श्रेष्ठ आहेत (2) तुकारामाने ठोकलेली खुंटी

(3) फार सोपी व सुलभ गोष्ट (4) अनाकलनीय व गूढतापूर्ण गोष्ट

---

71. खालील वाक्याचा प्रकार ओळखा.

विद्यार्थ्यांनो खाली बसा.

(1) आज्ञार्थी (2) नकारार्थी (3) होकारार्थी (4) विधानार्थी

---

72. खालील वाक्प्रचाराचा अर्थ सांगा.

— पाचावर धारण बसणे.

(1) मनात संख्या मोजणे. (2) पंचप्राण धारण करणे.

(3) खूप भयभीत होणे. (4) ऐसपैस बसणे.

---

73. वाक्याचा प्रकार ओळखा.

कठीण समय येता कोण कामास येतो.

(1) विधानार्थी (2) नकारार्थी (3) प्रश्नार्थी (4) उद्गारार्थी

---

74. पुढीलपैकी संयोगचिन्ह ओळखा.

(1) (:) (2) (-̇) (3) (–) (4) (+)

---

75. वाक्याचा प्रकार ओळखा.

काल फार पाऊस पडला.

(1) विधानार्थी-होकारार्थी (2) नकारार्थी

(3) उद्गारवाचक (4) प्रश्नार्थक

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

76. 'अवतीभवती शोध घेऊन तो लवकर परतला.'
— या वाक्यातील कर्ता कोणता ?
(1) शोध (2) लवकर (3) तो (4) परतला

77. रिकाम्या जागी योग्य शब्द सांगा.
वर्तमानपत्रातला __________ त्यांची मानहानी करणारा होता.
(1) मजकूर (2) परिच्छेद (3) सारांश (4) वाक्यांश

78. पुढीलपैकी कोणते वाक्य 'केवल वाक्य' आहे ते शोधा.
(1) राजीव पेरू खातो.
(2) जर तू अभ्यास करशील तर पास होशील.
(3) राजू व संजू उत्तीर्ण झाले.
(4) तुला अथवा मला पैसे मिळतील.

79. खाली दिलेल्या शब्दांपैकी तत्सम शब्द ओळखा.
(1) प्रीती (2) रांगोळी (3) प्रीत (4) रीत

80. 'आम्ही गहू खातो' या वाक्यातून प्रकट होणारा अर्थ कोणता ?
(1) वाच्यार्थ (2) व्यंग्यार्थ (3) लक्ष्यार्थ (4) विरुद्धार्थ

81. 'गाय' या शब्दाचे सामान्यरूप खालीलपैकी कोणता प्रत्यय लागून होते ?
(1) 'या' (2) 'आ' (3) 'ए' (4) 'ई'

82. खाली दिलेल्या शब्द-समूहासाठी एक शब्द लिहा.
'तिन्ही बाजूंना पाणी किंवा समुद्र असलेला प्रदेश'
(1) बेट (2) द्वीपकल्प (3) डोह (4) अथांग

83. 'म्हाताऱ्या, एकाकी लोकांचे राहण्याचे ठिकाण' या शब्दसमूहाला एक शब्द पुढीत शब्दांमधून निवडा.
(1) धर्मशाळा (2) वृद्धाश्रम (3) शारदाश्रम (4) आश्रमशाळा

84. खालीलपैकी कोणता शब्द 'घर' या अर्थाचा नाही ?
(1) सदन (2) गृह (3) गोठा (4) गेह

85. क्रियापद म्हणजे :
(1) वाक्याचा अर्थ पूर्ण करणारा क्रियावाचक शब्द
(2) क्रिया करणारा
(3) क्रिया वस्तूवर घडते
(4) ज्याच्यात कर्म असते

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

86. 'आपला हात जगन्नाथ' या म्हणीचा अर्थ काय ?

(1) स्वतःबद्दल खूप अभिमान वाटणे.
(2) आपल्या हाताने देवपूजा करणे.
(3) आपल्या हाताला यश असणे.
(4) स्वतःसाठी मुबलक घेण्याची मोकळीक असणे.

---

87. 'पथ' या शब्दाचा समानार्थी शब्द निवडा.

(1) रस्ता (2) वळण (3) रूळ (4) पूल

---

88. लिंगाचे मुख्य प्रकार किती ?

(1) दोन (2) तीन (3) चार (4) पाच

---

89. खालीलपैकी 'मारामारी करणे' हा अर्थ कोणत्या वाक्प्रचाराचा आहे ?

(1) दोनाचे चार हात होणे (2) हात पसरणे
(3) हाती हात घेणे (4) दोन हात करणे

---

90. 'धिंडवडे निघणे' या वाक्प्रचाराचा नेमका अर्थ कोणता ?

(1) फजिती होणे (2) मिरवणूक निघणे
(3) वडे तळणे (4) बोबडी वळणे

---

91. पुढील वाक्प्रयोग कोणत्या व्यवसायावरून आला आहे ?
'शल्यचिकित्सा'

(1) वैद्यकीय (2) संगणक (3) संगीत (4) पर्यटन

---

92. पुढील अक्षरातील 'व्यंजन' ओळखा.

(1) अ (2) आ (3) इ (4) य्

---

93. खालीलपैकी कोणता शब्द पोर्तुगीज भाषेतून आला आहे ?

(1) तिकीट (2) अहंकार (3) खेडूत (4) साबण

---

94. 'चाक' हा शब्द कोणत्या प्रकारचा आहे ?

(1) फारसी (2) तद्भव (3) तत्सम (4) संस्कृत

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

95. 'माझा भाऊ आनंदाने रसगुल्ले खातो' या वाक्यातील उद्देश्यविस्तार ओळखा.

(1) रसगुल्ले (2) माझा (3) भाऊ (4) आनंदाने

---

96. 'महान' या शब्दाचा समानार्थी शब्द निवडा.

(1) सुरेख (2) मोठा (3) छान (4) स्मृती

---

97. केवल वाक्य म्हणजे :

(1) उभयान्वयी अव्ययाने जोडलेली एकापेक्षा अधिक वाक्ये.

(2) एक मुख्य वाक्य व त्यावर अवलंबून असलेले दुसरे वाक्य.

(3) अनेक वाक्यांचे एकत्रिकरण केलेले वाक्य.

(4) एकच कर्ता व एकच क्रियापद यांनी स्वयंपूर्ण बनलेले वाक्य.

---

98. पुढीलपैकी 'सामान्यरूप' नसलेला गट ओळखा.

(1) सून – सुनेला (2) बहीण – बहिणीचा

(3) नागपूर – नागपुरास (4) श्रीमान – भगवान

---

99. मला बाजारगप्पांमध्ये स्वारस्य नाही — या वाक्यातील ध्वन्यार्थ ओळखा.

(1) गप्पांची आवड असणे (2) गप्पांची आवड नसणे

(3) निंदा नालस्तीत रस नसणे (4) बाजारात मिळणारा रस न आवडणे

---

100. खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा ध्वन्यार्थ ओळखा.

शिवाजी महाराजांचा सगळा राज्यकारभार अतिशय पारदर्शक होता.

(1) स्वच्छ (2) रेखीव (3) मार्गदर्शक (4) आदर्श

---

101. खालीलपैकी कोणत्या वाक्याच्या शेवटी 'उद्गारवाचक चिन्ह' येईल ?

(1) तुझ्या हातात काय आहे (2) तुझे हात सुंदर आहे

(3) किती छान आहे तुझे हात (4) काय झाले तुझ्या हाताला

---

102. 'अभ्यास केलास तर पास होशील' या वाक्यातून कोणता अर्थ व्यक्त होतो ?

(1) संकेतार्थ (2) प्रश्नार्थ (3) उद्गारार्थ (4) नकारार्थ

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

103. खालील वाक्यप्रकार ओळखा.
'केवढी उंच इमारत ही ... !
(1) विधानार्थी (2) उद्‌गारार्थी (3) होकारार्थी (4) संकेतार्थी

104. 'नाकाने कांदे सोलणे' या म्हणीचा अर्थ स्पष्ट करण्यासाठी योग्य पर्याय शोधा.
(1) नाकाने कांदे सोलल्यास डोळ्यात पाणी येते
(2) बढाया मारणे
(3) नापसंती दर्शविणे
(4) नाक मुरडणे

105. 'कष्ट करून जीवन जगणारे' म्हणजे :
(1) पीडित (2) गरीब (3) श्रमजीवी (4) शोषित

106. खालील शब्दापैकी 'शुद्ध शब्द' ओळखा.
(1) अगंतुक (2) आगंतुक
(3) आगन्तुक (4) आंगतुक

107. 'थक्क होणे' या शब्दाचा वाक्यात योग्य पद्धतीने उपयोग करा.
(1) भारतीय स्त्रियांची विलक्षण बुद्धी पाहून मी अगदी थक्क होऊन गेलो आहे.
(2) भारतीय पुरूषांच्या बुद्धीला थकवा आला आहे.
(3) विद्यार्थी शिकून शिकून थक्क होतात.
(4) विद्यार्थिनी खेळून खेळून थक्क होतात.

108. 'आडकाठी' या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द कोणता ?
(1) अडचण (2) सुलभ
(3) विरोध (4) मोकळीक

109. खालीलपैकी कोणत्या शब्दास षष्ठी विभक्ती प्रत्यय लागला आहे ?
(1) देवाचा (2) देवाने (3) देवा (4) देवाला

110. खालीलपैकी 'घर्षक' व्यंजन कोणते ?
(1) प (2) ग (3) च (4) स्

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

खालील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्न क्रमांक 111 ते 115 ची उत्तरे लिहा :

"पंढरपूर हे मराठयांचे हृदय आहे. महाराष्ट्र सारस्वताचे विद्यापीठ अजून पंढरपूर हेच आहे. ज्ञानेश्वरांनी या विद्यापीठाला जोडून आळंदीस पहिले महाविद्यालय काढले. ह्यानंतर सासवड, त्र्यंबक, पैठण व देहू येथे महाविद्यालये निघाली. ह्या सर्वांचे संमेलन दरसाल-आषाढी-कार्तिकीय पंढरीस भरत असते. ह्या संमेलनाचा अध्यक्ष श्रीपांडुरंग. हा कायमचा ठरलेला आहे. अध्यक्ष नेमण्याची येथे पंचाईत पडत नाही. सर्वसामान्य अध्यक्ष पांडुरंग असून लक्षावधी वारकरी हे मराठी वाङ्मयाचे विद्यार्थी आहेत. ह्यांची जागोजाग भजनमंडळे आहेत. अशा रीतीने ज्या मराठी भाषेचा उत्सव करण्यासाठी आज आपण येथे जमलो आहोत, ती मराठी भाषा राष्ट्रभर अभ्यासली जात आहे.

मराठी भाषेचे हृदय म्हणजे वरील संत मंडळीचे ग्रंथ. त्या ग्रंथांचा गर्भ म्हणजे भागवत धर्म. तेव्हा मराठी भाषेचा जयजयकार म्हणजे भागवतधर्माचा जयजयकार. अशी अजूनही स्थिती कायम ठेवून ग्रंथरचना चालू द्या. भागवतधर्माचे वळण सांभाळून ग्रंथ करा, पूर्वपरंपराप्राप्त संस्कार कायम ठेवून शास्त्रीय ग्रंथ, इतिहास, काव्ये, चरित्रे वगैरे होऊ द्या, अशी माझी सर्व मराठी ग्रंथकारास सविनय विनंती आहे. मराठी भाषामंदिर हे शांतिरसाचे घर आहे. भक्ती, ज्ञान, वैराग्याचा हा आधार आहे. मराठी भाषा ही ब्रह्मविद्येची कसोटी आहे. इतर रसांना, इतर विषयांना येथे मान आहे. पण ते रस व विषय अध्यात्माचे साम्राज्य कबूल करून गरिबीने राहतील, तर तो आहे.

---

111. मराठयांचे हृदय कोणते ?

(1) काशी
(2) प्रयाग
(3) पंढरपूर
(4) त्र्यंबकेश्वर

---

112. पंढरपूरच्या संमेलनाचे अध्यक्ष __________ हे होते.

(1) श्रीविठ्ठल
(2) श्रीज्ञानदेव
(3) श्रीनामदेव
(4) श्रीपांडुरंग

---

113. ब्रह्मविद्येची कसोटी कोणती ?

(1) मराठी भाषा
(2) हिंदी भाषा
(3) इंग्रजी भाषा
(4) संस्कृत भाषा

---

114. मराठी भाषामंदिर हे __________ घर आहे.

(1) करूणरसाचे
(2) शांतिरसाचे
(3) रौद्ररसाचे
(4) भावरसाचे

---

115. ज्ञानेश्वरांनी पहिले महाविद्यालय कोठे सुरू केले ?

(1) आळंदी
(2) सासवड
(3) पैठण
(4) त्र्यंबकेश्वर

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

खालील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्न क्रमांक 116 ते 120 ची उत्तरे लिहा :

सहवासालाच मित्रभाव समजण्यात जशी लोकांची चूक होते; तशीच त्यांची दुसरी एक चूक होत असते. मित्र म्हटला, की तो सदैव आपली प्रशंसा करणाराच असला पाहिजे अशी सामान्य कल्पना असते. पण मैत्री म्हणजे प्रशंसेचा निरंतर झरा समजणे कितपत बरोबर आहे ? माणसाला प्रशंसाच हवी असली तर ती मिळविणे काही कठीण नाही. चार पैसे टाकून प्रशंसा बाजारात खरेदी करता येत नाही हे खरे पण रुपेरी चाबकाने कोणतेही घोडे वठणीवर येते; या न्यायाला प्रशंसा काही अपवाद नाही. चार पैसे आपल्याजवळ असले तर प्रशंसक भोवताली सहज जमतात. पैसा, सत्ता, कला असल्या बळावर स्तुतिपाठकांचा वाटेल तेवढा तांडा जमा करता येतो. धनिकाभोवती, राजाभोवती किंवा कीर्तिसंपन्न झालेल्या नटाभोवती खुषमस्करे किती असतात पहा ! पण हे खुषमस्करे म्हणजे त्यांचे मित्र का म्हणायचे ? ते सारखे मधुर भाषण करीत असतात. मधाच्या पोळ्यातून थेंब गळावे त्याप्रमाणे त्यांच्या शब्दांतून प्रशंसा गळत असते. पण मधुप्रलापी सहस्र प्रशंसकांच्या गराडयात वावरणारा राजा, धनिक किंवा नट खऱ्या मित्रभावाचे एखादे तरी शीतळ स्थान आपल्याला मिळेल का म्हणून जेव्हा पाहतो; तेव्हा त्याला सारे जग तप्त, रुक्ष अरण्याप्रमाणेच बहुतकरून भासते.

---

116. मित्राविषयी आपली सामान्यतः काय कल्पना असते ?

(1) तो बरोबरीचा असावा
(2) तो श्रीमंत असावा
(3) आपली प्रशंसा करणारा असावा
(4) आपल्याकरता जीव देणारा असावा

---

117. आपल्या भोवती प्रशंसक केव्हा जमतात ?

(1) आपण त्यांच्या गरजा भागविल्यावर
(2) आपण त्यांच्याशी चांगले वागल्यावर
(3) त्यांची खुषमस्करी केल्यावर
(4) चार पैसे आपल्याजवळ असल्यावर

---

118. मित्रभाव समजण्यात लोकांची कोणती चूक होते ?

(1) सदैव आपल्या भोवती राहतात ते मित्र समजणे
(2) आपल्या सहवासात येतात ते मित्रच समजणे
(3) आपली प्रशंसा करणारे मित्रच समजणे
(4) आपल्याशी मधूर भाषण करणारे मित्रच समजणे

---

119. 'हे खुषमस्करे म्हणजे मित्र का म्हणायचे ?'
— या वाक्याचा सरलार्थ काय ?

(1) हे खुषमस्करे त्याचे मित्र नसतात.
(2) हे खुषमस्करे त्याचे खरे मित्र असतात.
(3) खुषमस्कऱ्यांशिवाय अन्य मित्रच नाहीत.
(4) अशा खुषमस्कऱ्यांना मित्र का म्हणू नये.

---

120. या उताऱ्यास समर्पक शीर्षक सूचवा.

(1) खुषमस्करे
(2) स्तुतिपाठकांचा तांडा
(3) मधुप्रलापी प्रशंसक
(4) खरा मित्र

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

खालील उतारा वाचून त्या खाली विचारलेल्या प्रश्न क्रमांक 121 – 125 ची उत्तरे लिहा :

आगरकर बुद्धीखेरीज अन्य कोणताही मानदंड मानत नव्हते. समाजसुधारणांचे समर्थन करताना स्मृतिवचनांचा आधार घेणे त्यांना मुळीच मान्य नव्हते. नीतिमान नागरिकत्व आणि सदाचरणी समाज यांच्या निर्मितीसाठी धर्म आणि ईश्वर यांची आगरकरांना आवश्यकता वाटत नव्हती. जीवनातील सर्व सद्‌गुण हे धर्मापूर्वीच अस्तित्यात होते. धर्माने त्याचे फक्त ग्रथन आणि प्रतिपादन केले; पण या प्रतिपादनात नाना प्रकारच्या विकृती निर्माण झाल्या. आगरकर अज्ञेयवादी असल्यामुळे पूर्वजन्म, पुनर्जन्म या कल्पनांवर त्यांचा विश्वास नव्हता. वर्णव्यवस्था, जातिसंस्था, अस्पृश्यता या गोष्टी स्वप्नातही त्यांना रुचल्या नाहीत. मनुष्यजातीचे 'ऐहिक सुखवर्धन' हा त्यांनी परमपुरुषार्थ मानला. मात्र त्यांच्या 'सुखवर्धन' या संकल्पनेचा अनेकांनी विपर्यास केला. विवेकी आणि नीतिमान वर्तनामुळे लाभणारे मानसिक समाधान हे आगरकरांच्या लेखी ऐहिक सुख होते. 'अवघाचि संसार सुखाचा करीन, आनंदे भरीन तिन्ही लोक' असे म्हणणाऱ्या संतांची आणि आगरकरांची आनंदसाधना सारखीच होती.

121. वरील उताऱ्याचा वर्ण्य विषय कोणता ?

(1) अज्ञेयवाद (2) वर्ण्यव्यवस्था

(3) पूर्वजन्म (4) आगरकर

122. आगरकर हे

(1) बुद्धिप्रामाण्यवादी होते. (2) बुद्धिप्रामाण्यवादी नव्हते.

(3) शब्दप्रामाण्यवादी होते. (4) धार्मिक होते.

123. सदाचरणी समाजनिर्मितीसाठी काय अपरिहार्य नाही असे आगरकरांना वाटते ?

(1) नीतिमत्ता (2) धर्म व ईश्वर

(3) विवेक व नीतिमत्ता (4) सुखवर्धन

124. आगरकरांचा कशावर विश्वास नव्हता ?

(1) धर्म व ईश्वर (2) आनंदसाधना

(3) पूर्वजन्म व पुनर्जन्म (4) यांपैकी नाही

125. 'ऐहिक सुखवर्धन' म्हणजे

(1) भौतिक सुखवृद्धी (2) पारमार्थिक विकास

(3) ऐंद्रिय सुखवर्धन (4) अलौकिक अनुभव

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

खालील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्न क्रमांक 126 ते 130 ची उत्तरे लिहा :

विद्येबरोबरच आमच्यात शील पाहिजे. शीलाशिवाय विद्या फुकाची आहे. कारण विद्या एक शस्त्र आहे. एखाद्याजवळ विद्येचे शस्त्र असेल व तो शीलवान असेल तर त्यायोगे तो एकाचे संरक्षण करील, तर तोच इसम शील नसेल तर विद्येच्या शस्त्राने दुसऱ्याचा घात करील. विद्या ही तरवारीसारखी आहे. परंतु तिचे महत्त्व तिला धारण करणाऱ्यावर अवलंबून राहील. कारण अडाणी मनुष्य कोणास फसवू शकत नाही. फसवावे कसे हेच त्याला उमगत नाही. परंतु शिकल्यासवरलेल्या लोकांच्या ठिकाणी कोणास कसे फसवावे व त्या फसविण्यासाठी लागणारा युक्तिवाद असल्याने खऱ्याचे खोटे व खोट्याचे खरे ते भासवू शकतात. लबाडी करण्यास चातुर्य व बुद्धी लागते. परंतु चातुर्य व बुद्धी हिला सदाचारांची अर्थात शीलाची जोड मिळाली तर तो लबाडी अगर फसवाफसवी करू शकणार नाही. आणि म्हणून शिकल्यासवरलेल्या लोकांत शीलाची अत्यंत जरूरी आहे. शीलाशिवाय जर शिकलेसवरलेले लोक निपजू लागले तर त्यांच्या शिक्षणातच समाजाचा व राष्ट्राचा नाश आहे. तेव्हा शीलाची शिक्षणापेक्षा किती अधिक किंमत आहे हे तुमच्या ध्यानी आले असेलच. आणि म्हणून प्रत्येक इसमात प्रथम शील असले पाहिजे.

126. तलवारीचे महत्त्व कशावर अवलंबून असते ?

(1) धारेवर
(2) वापर करणाऱ्यावर
(3) तलवारीची काळजी घेणाऱ्यावर
(4) ती धारण करणाऱ्यावर

127. लबाडी करण्यास कशाची आवश्यकता असते ?

(1) पैसा
(2) सदाचार व शील
(3) चातुर्य व बुद्धी
(4) शिक्षण

128. अडाणी माणूस इतरांना का फसवू शकत नाही ?

(1) फसवून त्याला काही फायदाच नसतो
(2) फसवावे कसे हेच त्याला उमगत नाही
(3) त्याच्याकडून कोणी फसलेच जात नाही
(4) तो शीलवान असतो

129. या उताऱ्यातील 'फुकाची' या शब्दाचा अर्थ काय ?

(1) व्यर्थ
(2) अर्थपूर्ण
(3) फुकटची
(4) अमर्याद

130. शिक्षणापेक्षाही लेखकास कशाची किंमत मोठी वाटते ?

(1) चातुर्य व बुद्धी
(2) विद्या
(3) शस्त्र
(4) शील

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

131. A speech delivered without any previous preparation.

Which of the following words best expresses the meaning given above ?

(1) Extempore (2) Talk (3) Epilogue (4) Dialogue

132. I do not have any histrionic talent.

Which of the following options best expresses the meaning of the underlined part in the above sentence ?

(1) Ability to read history (2) Ability to write history
(3) Ability to act in a drama (4) Ability to make history

133. Which of the following words means 'an old unmarried woman' ?

(1) Bachelor (2) Spinster (3) Virgin (4) Widow

134. The messenger ________ hardly read or write.

Which of the following options would be most appropriate that would fill in the blank in the above sentence ?

(1) can't (2) doesn't (3) can (4) does

135. Choose from the given options which best expresses the opposite meaning of the word AFFLUENCE.

(1) Influence (2) Poverty (3) Indifference (4) Riches

136. Which of the following options means 'lacking freshness' ?

(1) Old (2) Spoiled (3) Stale (4) Rotten

137. Modesty always does not pay.

Which of the following options is opposite in meaning of the underlined word in the above sentence ?

(1) Thoughtlessness (2) Pride
(3) Extravagance (4) Restlessness

138. Which of the following words can substitute the phrase 'a place for keeping clothes' ?

(1) Library (2) Apiary (3) Sanctuary (4) Wardrobe

139. ________ is a long narrative poem.

Which of the following words is appropriate that would fill in the blank in the above sentence ?

(1) Elegy (2) Ode (3) Epilogue (4) Epic

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

140. Give the meaning of the phrase 'to face the music'.

(1) To prepare to give a musical performance
(2) To suffer from illness
(3) To face hardship
(4) To have a very happy time

141. We can acomodate these topics in the syllabus.

Which of the following options correctly spells the underlined word in the above sentence ?

(1) accommodate (2) acommodate
(3) accomodate (4) occommodate

142. Mr. Deshpande was a good samaritan.

Which of the following options best expresses about Mr. Deshpande ?

(1) Mr. Deshpande was a genuinely charitable person.
(2) Mr. Deshpande was a strict man.
(3) Mr. Deshpande was a stingy man.
(4) Mr. Deshpande was a citizen of Samaritana.

143. Which of the following options best expresses the meaning of 'sine die' ?

(1) In a hurry
(2) In a state of confusion
(3) After fixing a date for the meeting
(4) Without fixing a date for the next meeting

144. It is my alma mater.

Which of the following options best expresses the meaning of the underlined part of the above sentence ?

(1) motherland
(2) revered mother
(3) old teachers
(4) educational institution where I studied

145. An account in the newspaper of the funeral of one deceased is called ________ .

Fill in the blank with one of the following options which is correct.

(1) obituary (2) astronomy (3) amnesty (4) arsenal

146. The general with all his soldiers ________ killed.

Which of the following options can fill in the blank in the above sentence ?

(1) were (2) are (3) is (4) was

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

147. Many a flower ______ born to blush unseen.

Which of the following options is correct to fill in the blank in the above sentence ?

(1) are (2) is (3) will (4) were

148. A crowd of university students ______ surrounded the Vice-Chancellor.

Which of the following options is correct to fill in the blank in the above sentence ?

(1) has (2) have (3) did (4) were

149. If you ______ me some money, I ______ buy a scooter.

Which of the following options can fill in the blanks in the above sentence ?

(1) give, will (2) gave, may (3) given, will (4) gives, would

150. Children like to play, ______ ?

Choose from the following question-tags that can fill in the blank in the above sentence :

(1) don't they (2) doesn't he (3) will they (4) doesn't they

151. The rich is not always dishonest.

Which of the following options will be used in place of the underlined part of the sentence to correct it ?

(1) was (2) will (3) are (4) can

152. God helps ______ who ______ themselves.

Choose from the following options to fill in the blanks in the above sentence.

(1) they, help (2) him, helps (3) those, help (4) those, helps

153. The poet and philosopher ______ my friend.

Choose from the following options to correctly fill in the blank in the above sentence.

(1) is (2) are (3) have (4) were

154. Billiards ______ an expensive game.

Choose from the following options to correctly fill in the blank in the above sentence.

(1) are (2) is (3) were (4) have

155. Either your eyesight or your brakes ______ bad.

Which of the following options can correctly fill in the blank in the above sentence ?

(1) are (2) is (3) was (4) None

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

156. The teachers or the student ________ wrong.

Choose from the following options to fill in the blank in the above sentence :

(1) were (2) are (3) will (4) is

157. Each of the two candidates ________ paid his subscription.

Fill in the blank with one of the following options given.

(1) are (2) has (3) have (4) were

158. From the options given below select the one that fits the best.

A person who leaves his country to settle abroad.

(1) Eminent (2) Emigrant (3) Immigrant (4) Migrant

159. Which of the given options fits the best ?

One who is very particular about small details.

(1) Meticulous (2) Connoisseur (3) Artisan (4) Immaculate

160. Which of the following words means 'talkative' ?

(1) Phlegmatic (2) Stupid (3) Parasite (4) Garrulous

161. From the options given below select the one that fits the best.

A literary composition which says something but means something different.

(1) Ode (2) Allegory (3) Sonnet (4) Elegy

162. Which of the following options refers to 'chauffeur' ?

(1) A motor mechanic (2) A paid driver for a privately owned car

(3) An attendant (4) Any driver

163. The masculine gender of 'duck' is

(1) drake (2) drone (3) duke (4) dog

164. No sooner ________ than the police handcuffed him.

Fill in the blank with the correct option from the options given below.

(1) he came (2) did he came

(3) did he come (4) had he come

165. When the meeting began, everybody took ________ .

Complete the sentence with the correct option from below.

(1) his seat (2) their seat (3) their seats (4) one's seat

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

166. Who can save our country ?

Which of the following options best represents the passive form of the above given sentence ?

(1) Who our country can be saved by ? (2) By who our country can be saved ?

(3) Who can our country be saved by ? (4) Who did our country be saved by ?

167. Fill in the blank choosing the correct option from below :

I spoke to the Chairman ________ he was sitting alone in the chair.

(1) where (2) when (3) whereas (4) whenever

168. The poor should be _______ .

Which of the following options can fill in the blank in the above sentence ?

(1) feed (2) feeding (3) fed (4) feeds

169. No other woman was as <u>strong</u> as Indira Gandhi in Indian politics.

Choose from the given options the correct superlative form of the underlined word in the above sentence.

(1) Stronger (2) Most strong (3) Strongest (4) More strong

170. It is a quite place.

Which of the following words identifies the word that has been incorrectly used in the above sentence ?

(1) It (2) is (3) quite (4) place

171. There is no time to lose.

Which of the following options is the correct passive voice of the above sentence ?

(1) There is no time lost. (2) There was no time that was to be lost.

(3) There is no time to be losing. (4) There is no time to be lost.

172. He told me, "Good morning!"

Which of the following options best represents the indirect speech of the above sentence ?

(1) He told me that morning was good.

(2) He told me that it was a good morning.

(3) He wished me good morning.

(4) He commanded me good morning.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

173. (i) stark naked into rain
(ii) when we were children
(iii) and have an exhilarating bath
(iv) my cousins and I would run out

Which of the following shows the correct order of the above parts of a sentence ?

(1) (i) (ii) (iii) (iv)
(2) (ii) (iii) (i) (iv)
(3) (ii) (iv) (i) (iii)
(4) (iv) (i) (ii) (iii)

---

174. There is no difference ________ you and me.

Choose the correct preposition from the following options to fill in the blank.

(1) in
(2) for
(3) among
(4) between

---

175. Please put down what you have to say.

Which of the following options best explains the meaning of the above underlined part ?

(1) read
(2) speak
(3) write
(4) narrate

---

176. My brown study was rudely shaken.

Which of the following options best explains the meaning of the above underlined part ?

(1) regular study
(2) interest in study
(3) dream of half-conscious state
(4) study at the college

---

177. He tried every plan.

(Change it into negative.)

(1) He tried not every plan.
(2) He did not try every plan.
(3) He left no plan untried.
(4) He could not try plan.

---

178. Don't be proud of blue blood.

Choose the option which best explains the meaning of the underlined part in the given sentence.

(1) Blood of bluish colour
(2) Deep red blood
(3) Noble clan
(4) Noble profession

---

179. I wish I were at home.

(Change it into exclamatory sentence.)

(1) O to be at home !
(2) I have been at home !
(3) What at home !
(4) How good home !

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

180. (i) He finished the work.

(ii) Then he went out.

Which of the following options can combine the above sentences (i) and (ii) ?

(1) after (2) for (3) till (4) but

---

181. How is he

Which of the following punctuation marks would be appropriate at the end of the above sentence ?

(1) Comma (2) Full stop

(3) Question mark (4) Exclamation mark

---

182. A snake in the grass is more dangerous than an open enemy.

Give meaning of the underlined idiom.

(1) A dangerous snake in the grass (2) A snake with gall

(3) C ɩel animal (4) Hidden enemy

---

183. Bring a glass of water.

(Change it into passive voice.)

(1) A glass of water brought. (2) A glass of water was brought.

(3) Send for a glass of water. (4) Let a glass of water be brought.

---

184. Flog a dead horse.

(Give meaning of the idiom.)

(1) To do a vain thing

(2) To try to take work from a weak horse

(3) To revive interest in an outdated subject

(4) To beat a horse that is dead

---

185. Remarkable progress he has made in his life.

Which of the following suffixes can be added to the underlined word in the above sentence to make it an adverb ?

(1) – ness (2) – ly

(3) – ment (4) – ity

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

Read the following passage and answer the following questions (186 – 190) on it.

It is perhaps no accident that many of the outstanding figures of the past were exceptionally versatile men. Right up until comparatively recent times, it was possible for an intelligent person to acquaint himself with almost every branch of knowledge. Thus men of genius like Leonardo da Vinci or Philip Sidney, engaged in many careers at once as a matter of course.

Da Vinci was so busy with his generous inventions, that he barely found the time to complete his paintings. Sidney, who died in battle when he was only thirty-two years old was not only a great soldier, but a brilliant scholar and poet as well. Both these men came very near to fulfilling the Renaissance ideal of the 'universal man', the man who was proficient at everything.

Today we rarely if every hear that a musician has just invented a new type of submarine. Knowledge has become divided and sub-divided into countless narrowly defined compartments. The specialist is venerated. The versatile person, far from being admired, is more often regarded with suspicion. The modern world is a world of highly-skilled 'experts' who have had to devote the greater part of their lives to a very limited field of study in order to compare with their fellows.

With this high degree of specialization the frontiers of knowledge are steadily being pushed back more rapidly than ever before. But this has not been achieved without considerable cost. The scientist, who outside his own particular subject is little more than a moron, is a modern phenomenon as is the man of letters who is barely aware of the tremendous strides that have been made in technology. Similarly, specialization has indirectly affected quite ordinary people in every walk of life. Many activities which were once pursued for their own sake, are often given up in despair; they require techniques, the experts tell us, which take a lifetime to master. Why learn to play piano, when you can listen to the world's greatest pianist in your own drawing room ?

Little by little, we are becoming more and more isolated from each other. It is almost impossible to talk to your neighbour about his job, even if he is engaged in roughly the same work as you are. The Royal Society in Britain includes, among its members only the most eminent scientists in the country. Yet it is highly disconcerting to find that even here, as one of its fellows puts it, at a lecture only 10% of the members can't understand 50% of what is being said.

---

186. Author calls Da Vinci and Sidney versatile because

(1) they did not acquaint themselves with any branch of knowledge

(2) they acquainted themselves with almost every branch of knowledge

(3) None

(4) they were interested in only one branch of knowledge

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

187. The versatile person is looked upon with suspicion in our times because

(1) he can't concentrate his intelligence on one particular subject

(2) he is interested in getting knowledge of all subjects at a time

(3) None

(4) he can concentrate his intelligence on one particular subject

188. What has been the effect of specialization on modern man ?

(1) Modern man is deprived of the simple pleasures of activities which were pursued for their own sake

(2) Specialization requires techniques

(3) Modern man has become lazy

(4) Modern man can't concentrate on many activities at a time

189. What is the meaning of the phrase "in every walk of life" ?

(1) in every field
(2) in every walk of common man
(3) in all towns and cities
(4) None of the above

190. The meaning of the word 'eminent' is

(1) mature
(2) skilful
(3) famous and respected
(4) scholar

Read the following passage and answer the following questions (191 – 195) on it.

Left-handed persons can do certain things better that those who are right-handed. They generally find it more difficult to learn languages and mathematics, but have an advantage when it comes to music or sports. Recent research shows that the reason for left or right-handedness and the qualities that go with each of these may be in differences in the construction of the brain.

The human brain is spherical (like a ball). It is divided into two halves called the two hemispheres. The right hemisphere controls the working of the left side of the body while the left hemisphere controls the working of the right side. Furthermore, each hemisphere controls certain kinds of mental activity. In most people reasoning or logical thinking and the learning of mathematics and languages are controlled by the left hemisphere while abilities in the arts and crafts and in music, dance and sports are controlled by the right hemisphere.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

Though the two hemispheres are joined together, they seem to work independently. In the majority of cases the left hemisphere dominates over the right, resulting in right-handed people who are better at mathematics and languages than at music and sports. In 65 per cent of the brains studied it was found that the left hemisphere was larger and more highly developed than the right. In 14 per cent of the cases the two hemispheres were more or less equal. In 11 per cent the right hemisphere was the more developed of the two.

The difference between the two hemispheres of the brain is present even in the embryo right from its earliest stages. This seems to be a characteristic of the human race as well as of the higher apes such as gorillas. Most gorillas are right-handed, as is seen from the way in which they beat their chests. Lower animals like cats do not show any difference in size or development between the two hemispheres of the brain.

---

191. What, according to the passage, is the reason for being left-handed or right-handed ?

(1) Working of the brain (2) Spherical shape of the brain

(3) Construction of the brain (4) Man's similarity with gorillas and cats

---

192. In what abilities are right-handed people better ?

(1) Mathematical and linguistic (2) Dance and sports

(3) Controlling their brain (4) Working independently

---

193. What is a characteristic of the human race and that of the gorillas ?

(1) Beating their chest (2) Presence of embryo

(3) Difference in the two hemispheres (4) Development of the brain

---

194. How is the working of the human body controlled ?

(1) By spherical shape of brain (2) By logical thinking

(3) By kinds of mental activity (4) By two hemispheres of the brain

---

195. How do animals like cats differ from the human race and gorillas ?

(1) There is no difference in size between the two hemispheres of their brain

(2) They are better at dancing and sports

(3) They do not beat their chest

(4) Embryo is present in them right from earliest stages

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

Read the following passage and answer the following questions (196 – 200) on it.

Acid rain is not a new phenomenon. It was noticed as early as 1872 by an English chemist. We have done little to control it. And it has got worse. Acid rain occurs when we send polluting chemicals up into the atmosphere in many different ways, for example, by burning fossil fuels like coal and oil in power plants. The smoke has huge amounts of sulphur and nitrogen oxides. So do emissions from factories and car engines. And if you consider the millions of cars on the roads of the world, the thousands of industries and power plants, you can imagine the extent of the pollution.

When these pollutants reach the atmosphere, they combine with existing water-vapour, oxygen and sunlight. The reaction creates a diluted 'soup' of highly dangerous sulphuric, nitric, and hydrochloric acids.

Acid rain affects everything it falls on. The water in rivers and lakes turn acidic. For instance, in Sweden 4,000 lakes have been so severely affected that no fish has survived. Acid rain also changes the soil nutrient content. It washes or leaches away nutrients like potassium, calcium and magnesium from the upper layer that help trees grow. Acid rain kills large stretches of forests, leaving behind leafless skeletons of trees.

In Switzerland, 43 per cent of the conifer trees in the Central Alpine region are either dead or dying. In the temperate zone, with its single species, the effect is generally more noticeable than in tropical areas. When forests begin to die, the animals and birds in those forests follow. Among the growing list of species threatened by acid rain are the Pied Fly-catcher and Apollo Butterfly in Sweden. The Dipper fish has vanished from the rivers of Central Wales, and the Brown Trout from Norwegian lakes. The list goes on.

---

196. When was the acid rain noticed and by whom ?

(1) In 1772 by an Australian farmer (2) In 1872 by an English chemist

(3) In 1782 by an English chemist (4) In 1287 by an American doctor

---

197. What happens when fossil fuels like oil and coal are burnt ?

(1) A huge amount of calcium and sodium oxides are released into the atmosphere

(2) A huge amount of potassium and iron oxides are released into the atmosphere

(3) A huge amount of sulphur and nitrogen oxides are released into the atmosphere

(4) Calcium carbonate is formed

---

198. What does the smoke from power plants consist of ?

(1) Sulphur and nitrogen (2) Carbon dioxide and calcium

(3) Sodium and iron (4) Magnesium and hydrogen

---

199. What does water in rivers and lakes turn into after acid rain ?

(1) Basic (2) Acidic (3) Salty (4) Sweet

---

200. When forests begin to die, who follows them ?

(1) The animals and birds (2) Humans

(3) The poor people (4) Mountains

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

सूचना - (पृष्ठ 1 वरुन पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतः बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. **201.** "अंगावर काटा उभा रहाणे" या वाक्प्रचाराचा अर्थ काय ?

(1) अंग शहारणे (2) रोमांचित होणे

(3) अतिशय भिती वाटणे (4) बहरुन येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) अतिशय भिती वाटणे" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्र.क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करुन दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करुन दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com